

Lampinnevan ennallistettu suo. Kuva: Maija Schuss

Lampinnevan ennallistaminen Ylivieskan kaupungissa -hanke

Loppuraportti

Avustettavan hankkeen toteutusaika: 30.11.2021 - 31.10.2023

Hankkeen toteuttajat: Ylivieskan kaupunki ja Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry

Yhteyshenkilö: Tapio Koistinaho, ympäristöpäällikkö

Puh. 044 4294 227, tapio.koistinaho@ylivieska.fi

Tiivistelmä

Lampinnevan alue sijaitsee Ylivieskan kaakkoisosassa Lapinjärven pohjoisrannalla, noin 10 kilometrin päässä Ylivieskan keskustasta. Ennallistettava alueen kokonaispinta-ala on hieman alle 10 ha. Lampinnevan ennallistettava suoalue on aikanaan ojitettu, ja hankkeen aikana alue pyritään palauttamaan takaisin avonaiseksi ja luonnontilaisen kaltaiseksi suoksi.

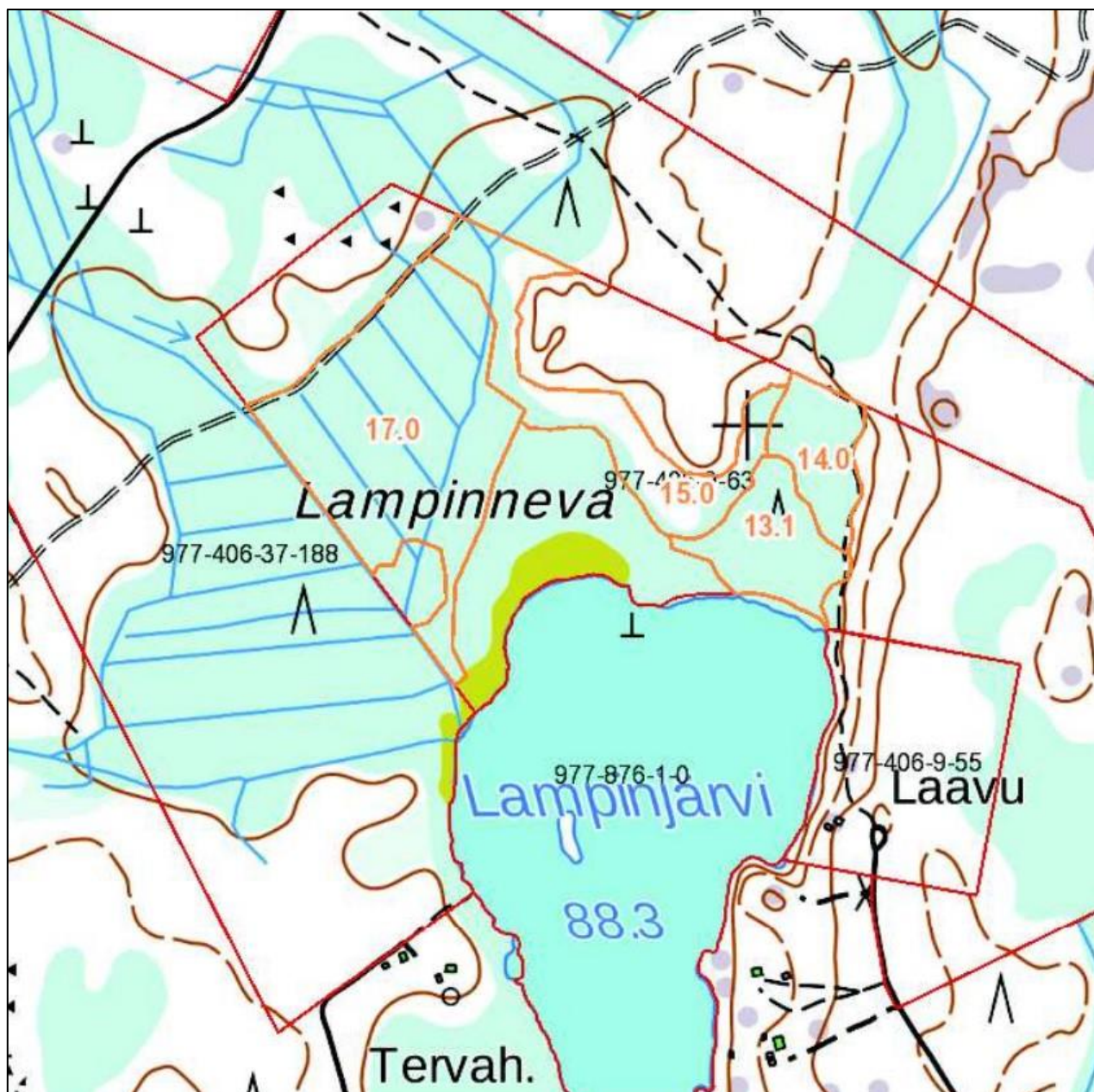
Ennallistamistöissä kaivinkoneen avulla on täytetty ennallistettavan alueen sarkaojat, kaivettu suon pohjoisrajalle ojat suojelemaan naapurikiinteistön ojitettua metsäaluetta sekä muodostettu alueelle laskeutusallas, johon johdetaan alueen lounaisrajalta Lampinjärveen laskevan valtaojan vedet. Kaivinkoneen avulla on myös maisemoitu alueen rajalla olevan hiihtoladun ympäristössä olevat kivenlohkareet luonnollisemman näköiseksi. Konetöillä pyrittiin palauttamaan suon vesitalous lähemmäksi sen luonnollista, ojitusta edeltävää tilaa, lisätä alueen luonnon monimuotoisuutta ja edistää alueen virkistysarvoja. Lampinnevan palauttaminen suoksi palvelee myös vesiensuojelun tavoitteita. Kun Lampinnevan suoalue on ennallistettu ja sen kautta johdetaan alueen ojitusvesiä, veden kulku hidastuu, tulvahuiput madaltuvat ja suoalue sitoo vedestä kiintoainesta sekä ravinteita.

Lampinnevan alueen ennallistamissuunnitelmasta ja toteutuksesta vastasivat Ylivieskan kaupunki ja Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry. Uudenmaan ELY-keskus on myöntänyt hankkeelle 15 200 euroa Helmi elinympäristöohjelman rahoitusta, joka vastaa 80 % hankkeesta aiheutuneista kustannuksista. Helmi-ohjelma on merkittävä panostus Suomen luonnon köyhtymisen pysäyttämiseksi. Soiden ennallistaminen on yksi Helmi-ohjelman elinympäristöteemoista, ja Lampinnevan ennallistaminen edistää tällaisen suoelinympäristön tilaa. Vaikka hankealue on pinta-alallisesti pieni, voidaan siitä huolimatta arvioida, että suon ennallistaminen lisää alueen luonnon monimuotoisuutta sekä varsinaisen hankealueen luontoarvoja.

Hankkeen toteutusaika on 30.11.2021 - 31.10.2023, mutta hanke valmistui ajateltua nopeammin vuoden 2022 aikana. Tässä loppuraportissa raportoidaan hankkeen tulokset.

Alueen kuvaus

Lampinnevan alue sijaitsee Ylivieskan kaakkoisosassa Lapinjärven pohjoisrannalla. Ennallistettava alueen kokonaispinta-ala on 9,5 ha (kuva 1). Metsämaan osuus ennallistamisalueesta julkisen metsävaratiedon mukaan oli n. 3,8 ha. Lampinnevan ennallistettava suoalue on aikanaan ojitettu, ja hankkeen tarkoitus oli pyrkiä palauttamaan alue takaisin avonaiseksi ja luonnontilaisen kaltaiseksi suoksi.

Kuva 1. Lampinnevan alue. Kuva: Suomen metsäkeskus, Maanmittauslaitos.

Hankkeen kuvaus

Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry:n metsäasiantuntija Markus Niskanen teki alueelle ennallistamissuunnitelman, joka valmistui maaliskuussa 2022.

Suunnitelma

Puusto korjataan alueelta kokopuuna ja pystyyn jätetään suositusten mukainen puumäärä. Myös maisema-asiat pyritään huomioimaan.

Lampinnevan vedet laskevat Lampinjärveen kiinteistön rajalla luode-kaakko suuntaista ojaa pitkin. Lounaisrajalta Lampinjärveen laskevan valtaojan vedet johdetaan rummun kautta ennallistettavan alueen keskelle rakennettavaan laskeutusaltaaseen. Altaan koko mitoitetaan yläpuolisen valuma-alueen mukaisesti.

Matalasta altaasta vedet kulkeutuvat vanhaa perkaamatonta metsäojaa myöten tai pintavalutuksena Lampinjärven suuntaan.

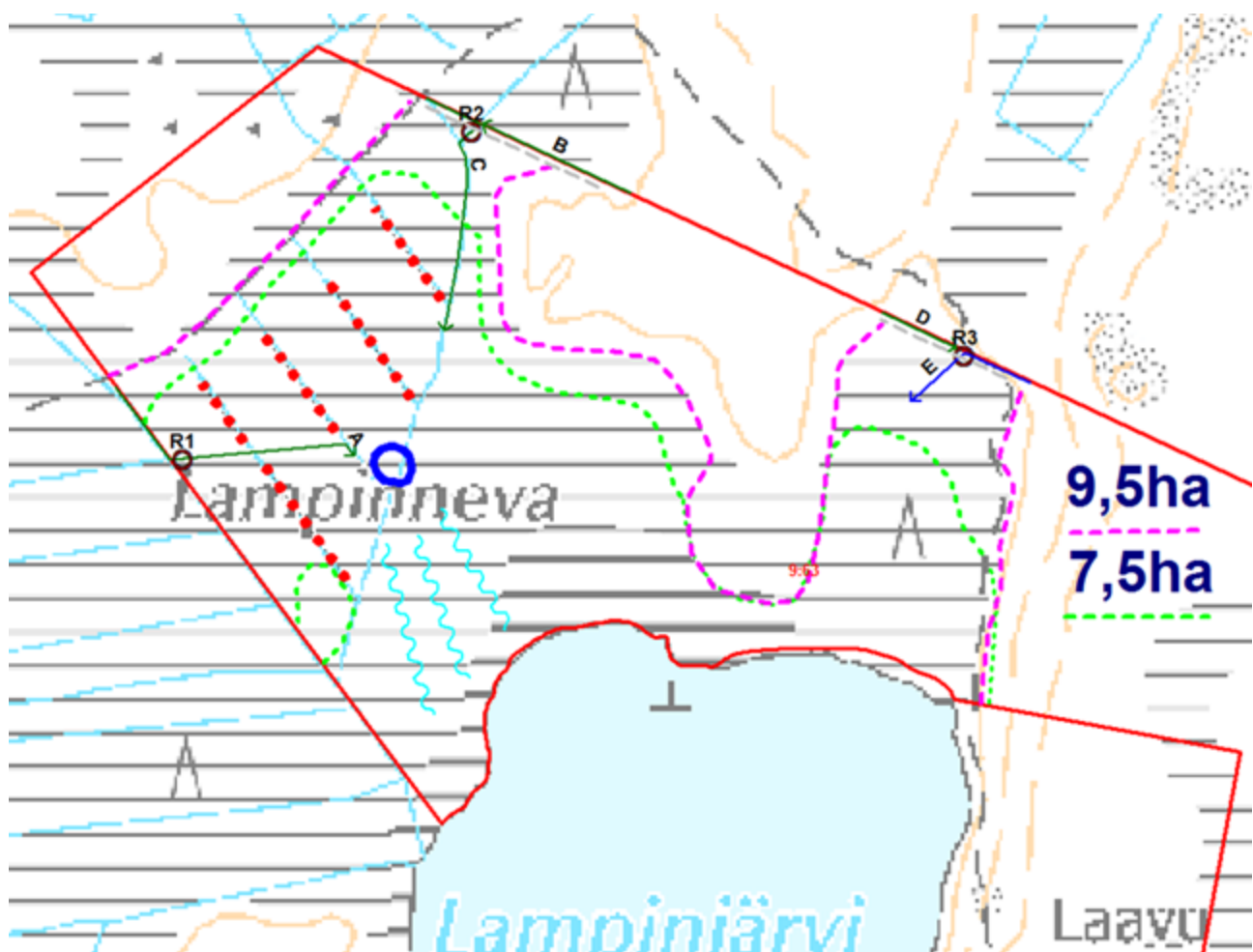
Kartan (kuva 2) sarkaojat ovat kasvaneet umpeen, mutta hidasta virtausta voi niissä edelleen esiintyä. Sarkaojat padotaan kaivinkoneella.

Estetään naapuritilojen soistuminen ojilla. Ennallistettavan kuvion pohjoisrajoille kaivetaan ojat (B, C, D ja E) estämään naapuritilan soistumista. Ulkopuolelle jäävät kuviot eivät kärsi ennallistamisesta, koska ovat kankaita ja huomattavasti korkeammalla.

Ennallistettava alue rajautuu hiihtolatuun. Ladun varressa on ladun rakentamisen jäljiltä isoja kiviä, jotka maisemoidaan ympäristöön.

Ennallistamisella on positiivisia vesistövaikutuksia Lampinjärveen, koska suo sitoo ravinteita ja kiintoaineita.

Ennallistaminen valmistuu 31.10.2023 mennessä.

Kuva 2. Lampinnevan ennallistamissuunnitelma. Kuva: Markus Niskanen, Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry.

Hankkeen toteutus

Hankkeen alussa metsänhoitoyhdistyksen urakoitsijat poistivat puuston alueelta vuoden 2022 kevättalvella. Alueelle jätettiin joitain yksittäisiä puita ja puuryhmiä. Tarkoituksena oli saada alue suomaisten näköiseksi, mutta jättää pieniä puustoryhmiä suojapaikoiksi ja lisäämään alueen monimuotoisuutta.

Tämän jälkeen ennallistamistöitä jatkettiin alueella kaivinkoneilla heinäkuussa 2022. Ennallistamistöissä kaivinkoneen avulla täytettiin ennallistettavan alueen sarkaojat (kuva 3), kaivettiin suon pohjoisrajalle ojat suojelemaan naapurikiinteistön ojitettua metsäaluetta (kuva 4) sekä muodostettiin alueelle laskeutusallas (kuva 5) ja putkipato. Laskeutusaltaan kautta kuljetetaan alueen lounaisrajalta Lampinjärveen laskevan valtaojan vedet. Kaivinkoneen avulla maisemoitiin myös alueen rajalla olevan hiihtoladun ympäristössä olevat kivenlohkareet (kuva 6).

Kuva 3. Lampinnevan sarkaojien täyttöä kaivinkoneella. Kuva: Maija Schuss, Ylivieskan kaupungin ympäristöpalvelut.

Kuva 4. Lampinnevan pohjoisrajan ojankaivu. Kuva: Maija Schuss, Ylivieskan kaupungin ympäristöpalvelut.

Kuva 5. Lampinnevan laskeutusallas. Kuva: Maija Schuss, Ylivieskan kaupungin ympäristöpalvelut.

Kuva 6. Kivet maisemoitu hiihtoladulle. Kuva: Maija Schuss, Ylivieskan kaupungin ympäristöpalvelut.

Konetöiden tavoite oli hidastaa veden kulkua alueen läpi ja palauttaa suon vesitalous lähemmäs luonnollista, ojitusta edeltävää tilaa. Kun veden määrä alueella lisääntyy ja vedenkulku hidastuu, suoalue sitoo vedestä kiintoainesta ja ravinteita, ja sillä on myös tulvahuippuja tasaava vaikutus. Ennallistamistyöt lisäävät alueellisesti myös luonnon monimuotoisuutta sekä edistävät alueen virkistysarvoja.

Hankkeen loppukatselmus pidettiin 31.8.2022 (kuva 7). Loppukatselmuksessa oli paikalla Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry:n ja Ylivieskan kaupungin edustajat. Katselmuksessa käytiin läpi kesän aikana tehdyt toimenpiteet ja niiden onnistuminen. Loppukatselmuksessa todettiin tehtyjen toimenpiteiden ja rakenteiden vastaavan hyvin hankkeen suunnitelmaa ja hankkeelle asetettuja tavoitteita. Alue oli myös hyvin toipunut konetöiden vaikutuksista ja niiden jälkiä näkyi maastossa enää hyvin vähän.

Kuva 7. Lampinnevan ennallistettu suoalue loppukatselmuksessa 31.8.2022 Kuva: Maija Schuss, Ylivieskan kaupungin ympäristöpalvelut.

Viestintä

Viestinnän tavoitteiden mukaisesti tiedotettiin hankkeen eri vaiheissa sen tavoitteista, toiminnasta ja tuloksista. Tiedottaminen on hankkeissa tärkeä keino huolehtia paikallisten asukkaiden ja yhteisöjen osallistamisesta hälvennetään hankkeesta mahdollisesti syntyviä ennakkoluuloja. Hankkeen tiedottamisessa vietiin eteenpäin viestiä hankkeen saavutuksista, Helmi elinympäristöohjelman tavoitteista ja toimittiin esimerkkinä ja innostajana muille lähellä ja kaukana. Hankkeessa luotiin hyviä kokemuksia sekä pohjaa tuleville hankkeille ja työlle suoalueiden ennallistamisessa.

Hankkeesta ja sen etenemisestä on tiedotettu paikallislehdissä sekä Ylivieskan kaupungin nettisivuilla. Kalajoen vesienhoitoryhmä vieraili ennallistetulla alueella 22.9.2022, vesienhoitoryhmän kokouksen jälkeen (kuva 7). Paikalla oli Ylivieskan kaupungin edustajina ympäristöpäällikkö Tapio Koistinaho ja ympäristöasiantuntija Maija Schuss sekä Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry:ltä hankkeen suunnittelusta ja toteutuksesta vastuussa ollut metsäasiantuntija Markus Niskanen esittelemässä hanketta ja siinä tehtyjä toimenpiteitä.

Kuva 7. Vesienhoitoryhmä tutustumassa Lampinnevan ennallistettuun suoalueeseen 22.9.2022. Kuva: Maija Schuss, Ylivieskan kaupungin ympäristöpalvelut.

Jatkuva tiedottaminen

Hankkeen verkkosivut ovat Ylivieskan kaupungin ylläpitämällä Meidän Kalajoki – sivustolla (<http://www.meidankalajoki.fi/lampinnevan-ennallistaminen>). Meidän Kalajoki -sivustolla esitellään Kalajoen valuma-aluetta, aktiivisena olevia hankkeita, aikaisempia hankkeita ja Kalajoen vesienhoitoryhmää. Hankkeen nettisivujen tavoitteena on tiedottaa hankkeesta ja alueen vesiensuojelusta. Kohderyhmänä ovat kaupungin asukkaat, sidosryhmät ja suuri yleisö. Viralliset tiedotteet on jaettu myös Ylivieskan kaupungin nettisivuilla.

Media ja suuri yleisö

Tiedotteet:

- Tiedote Lampinnevan suon ennallistamisesta. Julkaistu 6.4.2022.
- Lampinnevan suon ennallistamishankkeen kaivurityöt käynnistyivät maanantaina. Julkaistu 19.7.2022.

Julkaistut artikkelit:

- Lampinnevan ennallistaminen alkanut Ylivieskassa. 22.7.2022 Kalajokilaakso.
- Lampinneva palautettiin luonnontilaan Ylivieskassa. Metsänomistajat Pyhä-Kala, Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala jäsenlehti 3/2022.

Rahoitus

Hankkeen rahoittivat yhdessä Uudenmaan ELY-keskus ja Ylivieskan kaupunki. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 19 000 euroa, josta Uudenmaan ELY-keskuksen rahoitusosuus oli 15 200 euroa (80 % hankkeen kokonaisbudjetista). Hanke kuului Kunta- ja Järjestö-Helmi erityisavustushankkeeseen ja hanke oli osana vahvistamassa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja edistämässä Helmi-ohjelman mukaisten elinympäristöjen tilaa. Soiden ennallistaminen on yksi Helmi-ohjelman elinympäristöteemoista, ja Lampinnevan ennallistaminen edistää tällaisen elinympäristön tilaa.

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 12 266,66 euroa, mikä oli noin 64,6 % hankkeelle budjetoidusta 19 000 euron summasta. Uudenmaan ELY-keskus rahoitti hanketta 9 813,32 eurolla. Hankkeelle arvioidut kustannukset alittuivat selvästi. Eniten säästöä arvioituun nähden syntyi ostopalveluissa, joissa erityisesti kunnostus- ja konetyökustannukset olivat ennakoitua pienemmät. Aluksi ajateltiin suon olevan liian pehmeää lammen ympäristössä ja että tämän vuoksi konetöiden teko alueella tulisi olemaan hidasta ja ettei laskeutusallasta pystyittäisi kaivamaan kesällä muiden kunnostustoimien yhteydessä. Alueen konetyöt saatiin kuitenkin suoritettua ennakoitua nopeammin ja laskeutusallas saatiin kaivettua kesällä muiden kunnostustoimien yhteydessä. Hankkeen kustannuksia alensi myös se, että hanke saatiin suoritettua loppuun etuajassa jo vuoden 2022 aikana.

